

Προτάσεις για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης της ποιοτικής κατάστασης του Αττικού Κηφισού

Ανδρέας Ανδρεαδάκης¹, Κώστας Νουτσόπουλος², Δάνος Μαμάης³, Νίκος Μαμάσης⁴
¹Καθηγητής Σχ. Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, ²Δρ. Πολιτικός Μηχανικός, ³Επικ. Καθηγητής Σχ. Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, ⁴Λέκτορας Σχ. Πολ. Μηχ. ΕΜΠ

Στη παρούσα εργασία θα περιγραφεί σειρά μέτρων που απαιτούνται για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης της ποιοτικής κατάστασης του Αττικού Κηφισού. Με βάση την απουσία στοιχείων σχετικών με τη περιβαλλοντική κατάσταση του Κηφισού, θεωρείται αναγκαίο για την ανάπτυξη ενός στρατηγικού σχεδίου διαχείρισης του υδατικού συστήματος του Αττικού Κηφισού, η υλοποίηση μίας σειράς δράσεων οι οποίες θα συμβάλλουν στην καταγραφή και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων του Κηφισού. Κύρια συνιστώσα των δράσεων αυτών θα πρέπει να είναι η συλλογή των απαραίτητων στοιχείων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 της Οδηγίας 2000/60/ΕΕ, για τον προσδιορισμό των πιέσεων που δέχεται ο Κηφισός και την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτών.

Για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών πιέσεων που δέχεται ο Κηφισός απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η λεπτομερής καταγραφή των ευρισκόμενων στην λεκάνη απορροής του βιομηχανιών (είδος και μέγεθος βιομηχανίας, παραγόμενα προϊόντα, περιβαλλοντικοί όροι για την λειτουργία της βιομηχανίας, κ.α.). Επιπλέον είναι αναγκαία και η καταγραφή και άλλων, κυρίως διάχυτων πηγών ρύπανσης του Κηφισού (οικιστικές περιοχές οι οποίες αποχετεύονται εμμέσως στον Κηφισό μέσω απορροφητικών βόθρων, κτηνοτροφικές μονάδες, απορροές διαμέσου γεωργικών καλλιεργειών ή δασωδών εκτάσεων, κ.α.) καθώς και οιασδήποτε άλλης διαθέσιμης γεωγραφικής πληροφορίας (δορυφορικές πληροφορίες, αποτύπωση δικτύου αγωγών οι οποίοι εκβάλλουν στον ποταμό, κ.α.). Η συλλογή και επεξεργασία των ανωτέρω πληροφοριών μέσω σύγχρονων επιστημονικών τεχνικών, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων καταγραφής, γεωγραφικής πληροφορίας και μαθηματικής προσομοίωσης θα καταστήσει εφικτή την εκτίμηση των ανθρωπογενών πιέσεων τις οποίες δέχεται ο Κηφισός. Παράλληλα και ελλείψει δεδομένων αναφορικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του ποταμού θεωρείται αναγκαία η εφαρμογή ενός βραχυπρόθεσμου προγράμματος παρακολούθησης των ποσοτικών και των ποιοτικών παραμέτρων του ποταμού έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η εκτίμηση των επιπτώσεων.

Η επιτυχής εφαρμογή ενός στρατηγικού σχεδίου διαχείρισης της ποιοτικής κατάστασης του Κηφισού προϋποθέτει την ενεργή συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού φορέα καθώς και του κοινού. Υλοποίηση τεχνικών δικτυακής διαχείρισης της γνώσης ώστε να δημοσιοποιούνται σε ευρεία κλίμακα τα προβλήματα και οι λύσεις τους στο κοινό, τα μέσα ενημέρωσης τους πολιτικούς φορείς και την επιστημονική κοινότητα με τη χρήση πολυμέσων και

δικτυακών – γεωγραφικών πληροφοριακών συστημάτων υποστήριξης μπορεί να συμβάλλουν σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση. Τα ανωτέρω προϋποθέτουν την ανάπτυξη μίας σύγχρονης δικτυακής βάσης δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει χωρική και μη χωρική πληροφορία και δεδομένα για τα ποιοτικά προβλήματα του Κηφισού και τις λύσεις τους με τρόπο κατανοητό στο ευρύ κοινό, η οποία θα συνοδεύεται από ένα προχωρημένο σύστημα καταγραφής και εμπλουτισμού των πληροφοριών της σε τακτική βάση.

Η υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων θα κάνει εφικτή την εκπόνηση ενός στρατηγικού σχεδίου για την διαχείριση του Κηφισού το οποίο, μεταξύ άλλων, θα περιλαμβάνει:

- Πρόταση για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός μόνιμου προγράμματος παρακολούθησης της ποιοτικής κατάστασης του Κηφισού σε συμφωνία με τις απαιτήσεις του άρθρου 8 της Οδηγίας Πλαίσιο για τα νερά 2000/60/ΕΕ.
- Σχεδιασμός της διαδικασίας πιθανών αναπλάσεων μέσω του εντοπισμού τμημάτων του ποταμού τα οποία διαθέτουν ικανοποιητικά ποιοτικά χαρακτηριστικά.
- Προτάσεις για την διαδικασία μετεγκατάστασης των βιομηχανιών μέσω ιεράρχησης των τμημάτων του ποταμού που παρουσιάζουν τα δυσμενέστερα ποιοτικά χαρακτηριστικά και συσχέτισής του με τις αντίστοιχες πιέσεις.
- Σχεδιασμός σεναρίων διαχείρισης, σχεδίων δράσης και των απαραίτητων υποδομών.